

Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore

OLIMPIJADA ZNANJA 2023

MATEMATIKA

za VII razred osnovne škole

1. Odrediti 2023. cifru iza decimalne zapete u decimalnom zapisu broja $\frac{27}{37}$.
2. Poslije brisanja trougla ABC ostala su tjemena A i B i ortocentar H . Ponovo nacrtaj taj trougao.
3. Pretpostavimo da imamo 8 kuglica od kojih su 4 jedne a 4 druge težine. Pomoću vage bez tegova, iz 2 mjerenja izdvojiti dvije kuglice različitih težina. Opisati postupak.
4. Na jednoj pijaci cijene voća u eurima po kilogramu su izražene cijelim prostim brojevima. Pri tome, 6 kg kivija, 5 kg pomorandži, 5 kg jabuka i 3 kg ananasa koštaju 130 eura. Takodje, 130 eura košta 3 kg kivija, 3 kg pomorandži, 5 kg jabuka i 6 kg ananasa. Odrediti cijene svakog voća po kilogramu.
5. U trouglu ABC ugao kod tjemena A je 60° . Simetrala stranice AB siječe pravu AC u tački N , a simetrala stranice AC siječe pravu AB u tački M . Dokazati da je $CB = MN$.

Vrijeme rada: 180 minuta.

Svaki zadatak se boduje od 0 do 20 poena.

Rješenja zadataka detaljno obrazložiti.

Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore

OLIMPIJADA ZNANJA 2023

Rješenja zadataka iz MATEMATIKE
za VII razred osnovne škole

1. Odrediti 2023. cifru iza decimalne zapete u decimalnom zapisu broja $\frac{27}{37}$.

Rješenje: Razlomak $\frac{27}{37}$ napišemo kao beskonačni periodični decimalni broj

$$\frac{27}{37} = 27 : 37 = 0,729729729\dots$$

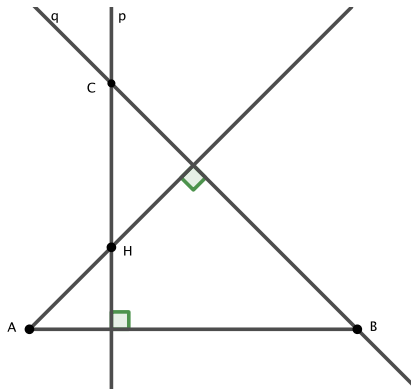
Primijetimo da se grupa cifara 729 periodično ponavlja iza decimalne zapete. Kako je

$$2023 = 3 \cdot 674 + 1$$

to se na 2023. mjestu iza decimalne zapete nalazi cifra 7. □

2. Poslije brisanja trougla ABC ostala su tjemena A i B i ortocentar H . Ponovo nacrtaj taj trougao.

Rješenje: Iz tačke H konstruisati normalu p na pravu AB . Iz tačke B konstruisati normalu q na pravu AH . U presjeku pravih p i q nalazi se tačka C .

□

3. Pretpostavimo da imamo 8 kuglica od kojih su 4 jedne a 4 druge težine. Pomoću vage bez tegova, iz 2 mjerenja izdvojiti dvije kuglice različitih težina. Opisati postupak.

Rješenje: Na jedan tas vage stavimo proizvoljne 4 kuglice a na drugi preostale 4 kuglice. Razlikujemo dva moguća slučaja.

1° Vaga pokazuje iste težine na oba tasa. To znači da se na prvom tasu nalaze 2 lakše i 2 teže kuglice. Isto je i na drugom tasu. Uzimamo proizvoljne 2 kuglice sa prvog tasa i upoređujemo njihovu težinu sa preostale 2 kuglice sa istog tasa. Ukoliko vaga pokazuje da su jednake težine to znači da se na oba tasa nalaze po jedna laka i jedna teška kuglica, tj. ovim smo našli 2 kuglice različite težine. Ukoliko vaga pokazuje da su težine različite, to znači da su na jednom tasu 2 lake a na drugom 2 teške kuglice. Uzimajući sa svakog tasa po jednu (proizvoljnu) kuglicu izdvojili smo 2 kuglice različitih težina.

2° Vaga pokazuje da su na 2 tasa različite težine. Tada se na jednom tasu nalaze 4 lake kuglice ili 3 lake i 1 teška (a na drugom tasu su 4 teške ili 3 teške i 1 laka). Uzimamo proizvoljne 2 kuglice sa tog tasa i upoređujemo njihovu težinu sa preostale 2 kuglice sa istog tasa. Ukoliko vaga pokazuje da su težine iste, to znači da su sve 4 kuglice na vagi iste težine. Uzimajući proizvoljnu jednu kuglicu sa vage i drugu kuglicu od preostalih četiri, izdvojili smo 2 kuglice različitih težina. Ukoliko vaga pokazuje različite težine to znači da su na jednom tasu 2 lake a na drugom tasu 1 laka i 1 teška kuglica i njih izdvajamo kao 2 kuglice različitih težina.

□

4. Na jednoj pijaci cijene voća u eurima po kilogramu su izražene cijelim prostim brojevima. Pri tome, 6 kg kivija, 5 kg pomorandži, 5 kg jabuka i 3 kg ananasa koštaju 130 eura. Takodje, 130 eura košta 3 kg kivija, 3 kg pomorandži, 5 kg jabuka i 6 kg ananasa. Odrediti cijene svakog voća po kilogramu.

Rješenje: Označimo svako voće početnim slovom njegovog naziva. Iz uslova zadatka imamo

$$6K + 5P + 5J + 3A = 130$$

$$3K + 3P + 5J + 6A = 130.$$

Izjednačavajući lijeve strane prethodnih jednakosti dobijamo

$$3K + 2P - 3A = 0,$$

tj. $2P = 3(A - K)$. Kako je P prost broj, a desna strana je djeljiva sa 3, to zaključujemo da je $P = 3$. Tada je $A - K = 2$, tj. A i K su prosti brojevi čija je razlika 2. Provjeravamo svaku od mogućnosti uvrštavanjem u jednakosti:

$A = 5, K = 3 \implies 5J = 82$, što nije moguće jer je J cijeli broj.

$A = 7, K = 5 \implies 5J = 64$, što nije moguće jer je J cijeli broj.

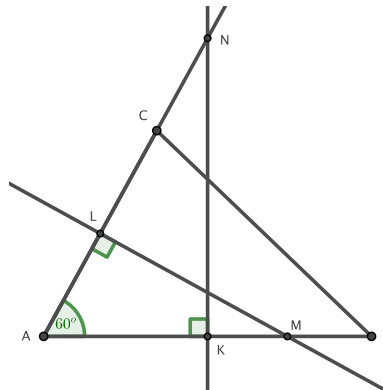
$A = 13, K = 11 \implies 5J = 10$, odakle zaključujemo da je $J = 2$.

$A = 19, K = 17 \implies 5J = -44$, što nije moguće jer je J pozitivan cijeli broj (odavde se zaključuje da jednačine neće važiti ni u drugim slučajevima kada je $A > 19$).

Ovim smo dobili da su cijene voća po kilogramu sljedeće: 1 kg kivija je 11 eura, 1 kg pomorandži je 3 eura, 1 kg jabuka je 2 eura i 1 kg ananasa je 13 eura.

5. U trouglu ABC ugao kod tjemena A je 60° . Simetrala stranice AB siječe pravu AC u tački N , a simetrala stranice AC siječe pravu AB u tački M . Dokazati da je $CB = MN$.

Rješenje:

Neka su tačke K i L središta stranica AB i AC , respektivno. Primijetimo da u trouglovima AKN i ALM uglovi iznose 60° , 30° i 90° . To povlači da je $AN = 2AK$ i $AM = 2AL$. Kako su L i M središta stranica AC i AB , respektivno, to je $AN = AB$ i $AM = AC$.

Odavde slijedi da trouglovi ABC i ANM , osim zajedničkog ugla kod tjemena A , imaju jednake

stranice koje grade taj ugao. Na osnovu stava *SUS*, slijedi da je $\triangle ABC \cong \triangle ANM$, pa je $CB = MN$, što je trebalo dokazati.